

The Effect of Financial Statement Comparability on Profit Sustainability, Accrual Pricing Efficiency, and Profit Predictability

1. Hamzeh Anbari^{ID}: Department of Accounting, Mo.C., Islamic Azad University, Isfahan, Iran

2. Masood Foladi^{ID*}: Department of Accounting, Isf.C., Islamic Azad University, Isfahan, Iran.
Email: foladim57@iau.ac.ir (Corresponding Author)

3. Maryam Farhadi^{ID}: Department of Accounting, Mo.C., Islamic Azad University, Isfahan, Iran

4. Leila Safdarian^{ID}: Department of Accounting, Mobarakeh Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

Article history

Received: 20 June 2025

Revised: 15 September 2025

Accepted: 22 September 2025

Published: 24 October 2025

Abstract:

This study aims to examine the effect of financial statement comparability on profit sustainability, accrual pricing efficiency, and profit predictability. This research is descriptive–causal and ex-post facto in nature. The statistical population includes all firms listed on the Tehran Stock Exchange during 2015–2023. The sample consisted of 945 firm-years selected through systematic elimination. Logistic regression was used to test the first hypothesis, while multiple regression with panel data was applied for the second and third hypotheses. The results indicated that financial statement comparability has a positive and significant effect on profit sustainability. Furthermore, comparability significantly improves accrual pricing efficiency and enhances profit predictability. These relationships were statistically significant at the 99% confidence level. Financial statement comparability is a crucial qualitative attribute of reporting that improves investor decision-making, enhances informational transparency, strengthens capital market efficiency, and provides a foundation for developing new accounting standards and regulatory policies.

Keywords: Financial statement comparability, Profit sustainability, Accrual pricing efficiency, Profit predictability

Citation: Anbari, H., Foladi, M., Farhadi, M., & Safdarian, L. (2025). The Effect of Financial Statement Comparability on Profit Sustainability, Accrual Pricing Efficiency, and Profit Predictability. *Accounting, Finance and Computational Intelligence*, 3(3), 1-21.

Copyright: © 2025 by the authors. Published under the terms and conditions of Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

Extended Abstract**Introduction**

Comparability of financial statements is widely regarded as one of the fundamental qualitative characteristics of financial reporting, enabling users to identify similarities and differences across firms and periods. High levels of comparability enhance the usefulness of accounting information for investors, creditors, regulators, and managers by reducing information asymmetry and improving the efficiency of capital markets (Chen & Gong, 2019). In particular, financial statement comparability strengthens decision-making processes by allowing stakeholders to benchmark firms against industry peers and make better-informed judgments regarding profitability, risk, and long-term sustainability (Habib et al., 2020).

Previous studies emphasize that financial statement comparability contributes to the stability of earnings and the reliability of accounting information. When companies apply similar accounting methods and disclosure practices, users can more easily evaluate earnings persistence and assess whether reported income is reflective of genuine economic performance (Abyar & Dadbeh, 2021; Barzegar, 2021). This is consistent with empirical findings in both developed and emerging markets, which show that comparability mitigates earnings management practices and increases investors' confidence in reported figures (Wil et al., 2020).

Another important dimension is the efficiency of accrual pricing. Accruals are critical components of earnings, but they often contain estimation errors or managerial discretion that can mislead market participants. Financial statement comparability improves investors' ability to distinguish between discretionary and nondiscretionary accruals, thereby reducing mispricing (Razmi & Parkar, 2020; Torkhani et al., 2020). Several scholars have demonstrated that when comparability is higher, analysts and investors are less likely to overprice discretionary accruals, resulting in more efficient market outcomes (Mohammadi & Hematfar, 2020; Zabihzadeh et al., 2023).

Moreover, comparability enhances the predictability of earnings, a crucial factor for valuation and investment decisions. Predictability reflects the degree to which current earnings explain future profitability. Comparative accounting information enables both managers and external users to generate more accurate forecasts about firms' future performance (Hashemi & Matlabian Chaleshtari, 2021; Izadinia et al., 2021). Research has shown that firms with high comparability experience reduced volatility in idiosyncratic returns and improved forecasting ability (Hamidian & Eshaghi, 2022; Norouzi Moradlou & Azizi, 2021).

In recent years, scholars have also expanded the scope of research by integrating behavioral, technological, and governance-related factors into the study of comparability. For instance, (Moghadam, 2024) highlights the role of managerial empowerment and board gender diversity in shaping the relationship between comparability and material misstatements. Similarly, (Mehrani & Rahimpour, 2025) employed advanced machine learning techniques to optimize fraud detection models, showing that comparability significantly interacts with predictive algorithms in identifying financial restatements. In the broader context, research on fraud and earnings manipulation also underscores how weak comparability exacerbates stakeholder risks (Narulita et al., 2024; Sabouri & Allahyari, 2024).

On the practical side, financial statement comparability is associated with enhanced corporate transparency, improved access to external financing, and reduced cost of capital (Safari Gerayeli & Rezaei Piteh Noei, 2020; Zalaqi et al., 2017). It also supports effective monitoring by regulators and auditors, while assisting investors in allocating resources efficiently (Saputra,

2024). These benefits highlight the multidimensional importance of comparability, which extends beyond financial reporting quality to broader issues of governance, accountability, and capital market stability.

Despite significant progress, gaps remain in the literature. Most prior studies have focused on either earnings persistence or accrual pricing, with limited attention to the joint impact of comparability on multiple financial performance dimensions. Furthermore, evidence from emerging markets such as Iran remains relatively scarce compared to developed contexts. Therefore, this study aims to fill these gaps by empirically investigating the effect of financial statement comparability on earnings persistence, accrual pricing efficiency, and earnings predictability using data from Tehran Stock Exchange (TSE) firms.

Methods and Materials

This research employed a descriptive–causal and ex-post facto design. The statistical population included all companies listed on the Tehran Stock Exchange between 2015 and 2023 (1394–1402 in the Iranian calendar). A systematic elimination sampling method was applied, yielding a final sample of 945 firm-year observations.

To test the first hypothesis regarding earnings persistence, logistic regression analysis was conducted. For the second and third hypotheses, concerning accrual pricing efficiency and earnings predictability respectively, multiple regression with panel data was utilized. The comparability index was measured based on the De Franco et al. (2011) earnings–returns model, adjusted for firm and industry characteristics. Control variables included firm size, financial leverage, growth opportunities, institutional ownership, audit firm size, operating cycle, and changes in revenue. Data were extracted from firms' audited financial statements and validated through official databases. Statistical analyses were performed using EViews and Stata software.

Findings

The descriptive statistics indicated an average comparability index of -0.245, with a range between -0.428 and 0.092, confirming notable variation across firms and industries. Earnings persistence displayed a mean of 0.657, while accrual pricing efficiency and earnings predictability averaged -0.007 and 0.482, respectively.

The first hypothesis was supported: logistic regression results revealed that financial statement comparability had a positive and statistically significant effect on earnings persistence. The coefficient for comparability was 0.458 with a Wald statistic of 15.271, significant at the 1% level. This suggests that each unit increase in comparability raised the likelihood of a firm being classified as having sustainable earnings by approximately 17.2%.

The second hypothesis was also confirmed. Multiple regression results indicated that comparability significantly improved accrual pricing efficiency, with a coefficient of 0.194 and a p-value below 0.01. Additional findings showed that firm size, growth opportunities, audit firm size, and revenue changes exerted positive effects on accrual pricing efficiency, whereas leverage and institutional ownership were negatively associated.

The third hypothesis received strong support. Regression analysis demonstrated a positive and significant impact of comparability on earnings predictability, with a coefficient of 0.189 and a Wald statistic of 45.784, significant at the 1% level. Firms with higher comparability enabled investors and analysts to forecast future earnings more accurately, as reflected in the increased explanatory power of earnings models.

Discussion and Conclusion

The results of this study reinforce the notion that comparability of financial statements is a cornerstone of high-quality financial reporting. First, the positive association between comparability and earnings persistence highlights that uniform

accounting practices and consistent disclosure policies reduce volatility in reported profits and enhance their reliability. These findings are consistent with previous studies that emphasize comparability as a determinant of stable and credible earnings streams (Abyar & Dadbeh, 2021; Barzegar, 2021; Chen & Gong, 2019).

Second, the evidence regarding accrual pricing efficiency indicates that comparability reduces the mispricing of discretionary accruals, thereby aligning reported earnings more closely with economic reality. This aligns with research showing that investors are less likely to misinterpret or overreact to accruals when financial statements are comparable across firms (Razmi & Parkar, 2020; Torkhani et al., 2020; Zabihzadeh et al., 2023). The results also resonate with international evidence from frontier and emerging markets, where comparability mitigates earnings manipulation and enhances market discipline (Mohammadi & Hematfar, 2020; Wil et al., 2020).

Third, the significant relationship between comparability and earnings predictability underscores its role in facilitating forward-looking analysis. Comparable financial information allows investors and analysts to anticipate future profitability with greater accuracy, thereby reducing uncertainty and idiosyncratic risk (Hamidian & Eshaghi, 2022; Hashemi & Matlabian Chaleshtari, 2021; Izadinia et al., 2021). This is particularly valuable in emerging markets like Iran, where macroeconomic volatility and institutional weaknesses may otherwise compromise forecasting accuracy.

From a broader perspective, this study contributes to the growing body of literature that links financial statement comparability with improved market outcomes, reduced risk, and enhanced governance (Habib et al., 2020; Safari Gerayeli & Rezaei Piteh Noei, 2020; Zalaqi et al., 2017). Moreover, the findings highlight the practical implications for standard setters, regulators, and auditors, emphasizing the need to strengthen comparability as a means of enhancing market transparency and investor protection.

In conclusion, the results demonstrate that financial statement comparability exerts a significant positive effect on earnings persistence, accrual pricing efficiency, and earnings predictability. By enhancing comparability, firms and regulators can foster more reliable financial reporting, reduce mispricing, and improve the predictive value of accounting information. These findings carry important implications for capital market development, regulatory policies, and future research directions.

Authors' Contributions

Authors equally contributed to this article.

Acknowledgments

Authors thank all participants who participate in this study.

Declaration of Interest

The authors report no conflict of interest.

Funding

According to the authors, this article has no financial support.

Ethical Considerations

All procedures performed in this study were under the ethical standards.

تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر پایداری سود، کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی و قابلیت پیش‌بینی سود

تاریخچه مقاله

تاریخ دریافت: ۳۰ خرداد ۱۴۰۴

تاریخ بازنگری: ۲۴ شهریور ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: ۳۱ شهریور ۱۴۰۴

تاریخ انتشار: ۲ آبان ۱۴۰۴

۱. حمزه عنبری^{ID}: گروه حسابداری، واحد مبارکه، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

۲. مسعود فولادی^{ID*}: گروه حسابداری، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران. ایمیل: foladim57@iau.ac.ir (نویسنده مسئول)

۳. مریم فرهادی^{ID}: گروه حسابداری، واحد مبارکه، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

۴. لیلا صفدریان^{ID}: گروه حسابداری، واحد مبارکه، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

چکیده

هدف این پژوهش بررسی تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر پایداری سود، کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی و قابلیت پیش‌بینی سود است. این پژوهش از نوع توصیفی-علی و پس‌رویدادی است. جامعه آماری شامل کلیه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۲ است. نمونه آماری ۹۴۵ سال-شرکت با روش حذف سیستماتیک انتخاب شد. برای آزمون فرضیه اول از رگرسیون لجستیک و برای آزمون فرضیه‌های دوم و سوم از رگرسیون چندمتغیره با داده‌های تابلویی استفاده گردید. نتایج نشان داد قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تأثیر مثبت و معناداری بر پایداری سود دارد. همچنین قابلیت مقایسه به‌طور معناداری کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی را افزایش می‌دهد و موجب ارتقای قابلیت پیش‌بینی سود می‌گردد. این اثرات در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادار گزارش شد. قابلیت مقایسه صورت‌های مالی یکی از ویژگی‌های کلیدی گزارشگری مالی است که می‌تواند تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران را بهبود بخشد، شفافیت اطلاعاتی را افزایش دهد، کارایی بازار سرمایه را ارتقا دهد و زمینه‌ساز تدوین مقررات و استانداردهای جدید حسابداری باشد.

کلیدواژه‌گان: قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، پایداری سود، کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی، قابلیت پیش‌بینی سود.

شیوه استناددهی: عنبری، حمزه، فولادی، مسعود، فرهادی، مریم، و صفدریان، لیلا. (۱۴۰۴). تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر پایداری سود، کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی و قابلیت پیش‌بینی سود. *حسابداری، امور مالی و هوش محاسباتی*، ۳(۳)، ۱-۲۱.

قابلیت مقایسه صورت‌های مالی به‌عنوان یکی از ویژگی‌های بنیادی کیفی اطلاعات مالی، جایگاهی ویژه در ادبیات حسابداری و مالی دارد. این ویژگی به استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی این امکان را می‌دهد که شباهت‌ها و تفاوت‌های موجود در عملکرد شرکت‌ها را شناسایی کرده و در تصمیم‌گیری‌ها، پیش‌بینی‌ها و ارزیابی‌های اقتصادی خود به کار گیرند. درواقع، مقایسه‌پذیری به کاهش عدم تقارن اطلاعاتی، ارتقای کیفیت گزارشگری مالی و بهبود کارایی بازار سرمایه منجر می‌شود (Chen & Gong, 2019). اهمیت این موضوع به حدی است که در چارچوب نظری هیئت تدوین استانداردهای حسابداری مالی (FASB) نیز بر آن به‌عنوان یکی از خصوصیات کیفی اصلی گزارشگری مالی تأکید شده است.

در سال‌های اخیر، پژوهشگران بسیاری به بررسی ابعاد و پیامدهای قابلیت مقایسه پرداخته‌اند. برای نمونه، برخی مطالعات نشان داده‌اند که قابلیت مقایسه می‌تواند کیفیت گزارشگری مالی را بهبود داده و امکان ارزیابی دقیق‌تر سود و اقلام تعهدی را فراهم کند (Barzegar, 2021; Abyar & Dadbeh, 2021). پژوهش‌های دیگری نیز به ارتباط مثبت میان قابلیت مقایسه و پایداری سود اشاره دارند و معتقدند که صورت‌های مالی مقایسه‌پذیر، نوسانات غیرعادی سود را کاهش داده و سطح اعتماد سرمایه‌گذاران را افزایش می‌دهد (Hamidian & Eshaghi, 2022; Norouzi Moradlou & Azizi, 2021).

از منظر کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی، مقایسه‌پذیری اطلاعات حسابداری می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای ایفا کند. تحقیقات نشان داده‌اند که هرچه قابلیت مقایسه بیشتر باشد، سرمایه‌گذاران در پردازش اطلاعات تعهدی عملکرد بهتری دارند و پدیده قیمت‌گذاری بیش از حد یا کمتر از حد اقلام تعهدی کاهش می‌یابد (Razmi & Parkar, 2020; Torkhani et al., 2020). این یافته‌ها در راستای دیدگاه‌هایی است که کیفیت بالاتر اطلاعات مالی را عاملی کلیدی در بهبود کارایی بازار می‌دانند.

افزون بر این، مقایسه‌پذیری می‌تواند تأثیر مثبتی بر قابلیت پیش‌بینی سود داشته باشد. هنگامی که اطلاعات حسابداری شرکت‌ها با همتایان خود همسان و قابل مقایسه باشد، تحلیلگران و سرمایه‌گذاران می‌توانند پیش‌بینی‌های دقیق‌تر و قابل اتکاتری از سودهای آتی ارائه دهند (Izadinia et al., 2021; Hashemi & Matlabian Chaleshtari, 2021). این موضوع نه تنها به ارتقای شفافیت بازار منجر می‌شود بلکه نقش مهمی در کاهش ریسک اطلاعاتی و بهبود تخصیص منابع ایفا می‌کند (Habib et al., 2020). پژوهش‌های داخلی نیز به اهمیت این موضوع پرداخته‌اند. برای مثال، نتایج برخی تحقیقات در بازار سرمایه ایران نشان داده‌اند که مقایسه‌پذیری صورت‌های مالی موجب افزایش کیفیت گزارشگری مالی، کاهش مدیریت سود و بهبود فرآیند تصمیم‌گیری سهام‌داران می‌شود (Mohammadi & Hematfar, 2020; Zabihzadeh et al., 2023). همچنین شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد قابلیت مقایسه رابطه‌ای مستقیم با کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی در بورس اوراق بهادار تهران دارد (Abyar & Dadbeh, 2021; Barzegar, 2021).

از سوی دیگر، پژوهش‌های بین‌المللی به جنبه‌های متنوعی از قابلیت مقایسه پرداخته‌اند. به‌عنوان نمونه، بررسی‌ها در بازارهای نوظهور نشان داده‌اند که مقایسه‌پذیری بالاتر می‌تواند مدیریت سود را محدود کرده و از بروز تحریف‌های مالی بکاهد (Wil et al., 2020). همچنین، مطالعاتی همچون تحقیق زلّی و همکاران به شناسایی عوامل اثرگذار بر قابلیت مقایسه پرداخته و نقش ساختار مالکیت، ویژگی‌های صنعت و نظام‌های نظارتی را در این زمینه مهم دانسته‌اند (Zalaqi et al., 2017).

همچنین، برخی پژوهشگران رویکردهای نوین و فناورانه را در تحلیل این موضوع بررسی کرده‌اند. برای مثال، به کارگیری مدل‌های هوش مصنوعی در بهینه‌سازی مدل‌های شناسایی دستکاری صورت‌های مالی می‌تواند همبستگی بالایی با مقایسه‌پذیری اطلاعات مالی داشته باشد و راهکارهای نوینی برای کشف تحریف‌ها ارائه دهد (Mehrani & Rahimipour, 2025). در همین راستا، ارتباط بین توانمندسازی مدیران، تنوع جنسیتی هیئت‌مدیره و قابلیت مقایسه نیز به‌عنوان یکی از زمینه‌های نوین تحقیقاتی معرفی شده است (Moghadam, 2024).

موضوع تقلب و تحریف‌های صورت‌های مالی نیز ارتباط تنگاتنگی با قابلیت مقایسه دارد. نتایج پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهد که افزایش احتمال تقلب یا دستکاری در صورت‌های مالی، به‌طور مستقیم قابلیت مقایسه را تضعیف می‌کند و پیامدهای منفی برای ذی‌نفعان به همراه دارد (Narulita et al., 2024; Sabouri & Allahyari, 2024). در چنین شرایطی، بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و سیستم‌های کنترلی قوی می‌تواند نقش بسزایی در ارتقای شفافیت و مقایسه‌پذیری ایفا نماید (Saputra, 2024).

در مجموع، ادبیات موجود نشان می‌دهد که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی نه تنها بر کیفیت گزارشگری مالی، پایداری سود، کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی و قابلیت پیش‌بینی سود اثرگذار است، بلکه ابعاد گسترده‌تری همچون اعتماد سرمایه‌گذاران، کاهش ریسک اطلاعاتی، بهبود تصمیم‌گیری‌های مدیریتی و ارتقای کارایی بازار سرمایه را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. این در حالی است که همچنان خلأهایی در ادبیات این حوزه وجود دارد، به‌ویژه در زمینه آثار میانجی‌گرانه عوامل رفتاری مدیران، سازوکارهای کنترلی و بسترهای فناورانه بر رابطه میان مقایسه‌پذیری و کیفیت گزارشگری مالی.

با توجه به مباحث یادشده، پژوهش حاضر با هدف بررسی اثر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر پایداری سود، کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی و قابلیت پیش‌بینی سود انجام شد.

روش پژوهش و مواد

این پژوهش از نوع توصیفی - علی و پس رویدادی است. برای آزمون فرضیه‌ها، از مدل رگرسیون چندگانه از نوع داده‌های ترکیبی استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش را تمام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۱۳۹۴-۱۴۰۲ تشکیل می‌دهد. در این پژوهش برای انتخاب روش نمونه‌گیری، از روش نمونه‌گیری حذف سیستماتیک استفاده شده است. در روش نمونه‌گیری حذف سامانمند، اعضای از جامعه آماری انتخاب می‌شوند که با معیار یا معیارهای خاصی که پژوهشگر در نظر دارد مطابقت داشته باشد. در این پژوهش، شرکت‌هایی که دارای شرایط خاص نمونه باشند انتخاب شده‌اند. این شرایط شامل شرکت‌هایی است که دوره مالی آن‌ها منتهی به ۲۹ اسفند باشد، قبل از سال ۱۳۹۴ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته‌شده باشند، در تمامی سال‌های ۱۳۹۴-۱۴۰۲ داده‌های آن در دسترس باشد، جزء شرکت‌های فعال در حوزه فعالیت‌های مالی نباشد و سهام آن‌ها حداقل هر شش ماه یکبار مورد معامله قرار گرفته باشد. بر اساس این معیارها ۹۴۵ سال - شرکت به‌عنوان نمونه آماری نهایی انتخاب گردیده است. برای آزمون فرضیه‌های تحقیق از نرم‌افزارهای ایویوز و استاتا استفاده شده است.

متغیرهای پژوهش:

قابلیت مقایسه صورت‌های مالی: در این پژوهش، با بهره‌گیری از مطالعات قبلی، مانند سون^۱ (۲۰۱۶) برای اندازه‌گیری قابلیت مقایسه از روش دی فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) که به مدل درآمد - بازده شناخته می‌شود، استفاده می‌نماییم. در روش دی فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) برای اندازه‌گیری قابلیت مقایسه در هر سال، در ابتدا مدل شماره (۴) برای هر سال شرکت i با استفاده از اطلاعات واقعی تخمین زده می‌شود:

$$\text{Earnings}_{it} = \alpha_i + \beta_i \text{Return}_{it} + e_{it} \quad \text{مدل (۴)}$$

Earnings_{it} : سود خالص شش‌ماهه شرکت تقسیم بر ارزش بازار سهام شرکت در ابتدای دوره

Return_{it} : بازده شش‌ماهه شرکت i . i : نماد شرکت. t : نماد سال.

با استفاده از مدل (۴)، پارامترهای α و β برای هر شرکت موردنظر i بر اساس اطلاعات سود و بازده ۱۶ دوره شش‌ماهه گذشته محاسبه می‌شود. این پارامترها، شاخصی برای سیستم حسابداری شرکت i هستند. همین فرایند برای شرکت‌های دیگر (j) هم اجرا می‌شود. در ادامه، طبق رابطه ذیل، سود شرکت موردنظر i با استفاده از α و β تخمین زده شده برای شرکت i در مدل (۵) و بازده واقعی شرکت i محاسبه می‌شود. سپس، طبق رابطه (۳)، با فرض اینکه بازده شرکت‌ها برابر است، درآمد شرکت‌های دیگر صنعت (j) با استفاده از بازده واقعی شرکت موردنظر i و α و β تخمین زده شده شرکت j محاسبه می‌گردد.

$$E(\text{Earnings})_{iit} = \hat{\alpha}_i + \hat{\beta}_i \text{Return}_{it} \quad \text{رابطه (۱)}$$

$$E(\text{Earnings})_{ijt} = \hat{\alpha}_j + \hat{\beta}_j \text{Return}_{it} \quad \text{رابطه (۲)}$$

$E(\text{Earnings})_{it}$: سود پیش‌بینی شده شرکت موردنظر i با استفاده از α و β و بازده شرکت i در شش‌ماهه t

¹ Sohn

$E(Earnings)_{ijt}$: سود پیش‌بینی شده شرکت j با استفاده از α و β شرکت j ولی بازده شرکت موردنظر i در شش‌ماهه t .

سپس قابلیت مقایسه ($AcctComp_{ijt}$) بین دو شرکت i و j از طریق زیر محاسبه می‌شود.

در رابطه (۳)، مقادیر بیشتر برای $AcctComp_{ijt}$ نشان‌دهنده قابلیت مقایسه بیشتر بین دو شرکت است (اعداد به‌دست‌آمده چون در منفی ضرب شده‌اند، پس بزرگ‌ترین نشانه

$$AcctComp_{ijt} = -\frac{1}{16} * \sum_{t=15}^t |E(Earnings_{iit}) - E(Earnings_{ijt})| \quad \text{رابطه (۳)}$$

مثبت‌ترین است. مثلاً عدد ۴- از ۱۰- بزرگ‌تر است و قابلیت مقایسه بیشتری را در بر دارد. به طریق مشابه برای هر دوره شش‌ماهه و هر جفت شرکت موردنظر i با شرکت‌های j عضو یک صنعت، معیار $AcctComp$ محاسبه می‌شود. قابلیت مقایسه، برای تمام جفت شرکت‌های موردنظر i و سایر شرکت‌ها (j) محاسبه و بر اساس مقدار به‌دست‌آمده، مرتب می‌شوند. سپس، میانگین ۴ عدد بزرگ‌تر محاسبه شده، به‌عنوان معیار قابلیت مقایسه خاص شرکت i تعریف می‌شود (برزگر، ۱۴۰۰). در پژوهش حاضر، برای اندازه‌گیری قابلیت مقایسه از گزارش‌های شش‌ماهه شرکت‌ها استفاده می‌شود.

پایداری سود: سطوح بیشتر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، توانایی مدیران برای درک صنعت، محیط و همچنین توانایی آن‌ها برای ترکیب اطلاعات را بهبود بخشد. این درک مضاعف، به مدیران اجازه می‌دهد، اثر رویدادهای بالقوه آینده بر عملکرد آتی شرکت را بهتر برآورد کرده و اطلاعات گزارشگری مالی قابل‌اطمینان‌تر ارائه نمایند.

در پژوهش حاضر پایداری سود که خود معیاری از کیفیت سود است، به‌عنوان شاخص کیفیت گزارشگری مالی مدنظر است.

$$E_{i,t+1} = \alpha + \beta E_{i,t} + e_{i,t} \quad \text{مدل (۵)}$$

$E_{i,t+1}$: سود قبل از اقلام غیرعادی در سال $t+1$ $E_{i,t}$: سود قبل از اقلام غیرعادی در سال t

تمام متغیرهای مدل (۵) با استفاده از کل دارایی‌های دوره قبل تعدیل شده‌اند. مدل فوق نشان می‌دهد که سود دوره جاری چه مقدار در دوره آتی پایدار می‌باشد. این مدل با استفاده از داده‌های شش‌ماهه ۱۶ دوره قبل برای هر سال - شرکت، برازش می‌شود و ضریب متغیر مستقل یعنی β به‌عنوان پایداری سود در نظر گرفته می‌شود (چن و گانگ، ۲۰۱۹).

معیار تجربی اندازه‌گیری کیفیت گزارشگری مالی، پایداری سود می‌باشد، هر قدر سود پایدارتر باشد نشانگر کیفیت گزارشگری مالی می‌باشد.

در صورتی که β عدد یک باشد نشانه بالاترین سطح پایداری سود بوده و کیفیت گزارشگری مالی بیشتر را خواهیم داشت و اگر β عدد صفر باشد، شاهد پایداری سود کمتر بوده و به مراتب کیفیت گزارشگری مالی کمتر در نظر گرفته می‌شود.

کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی: برای اندازه‌گیری کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی، لازم است اقلام تعهدی اختیاری و اقلام تعهدی غیراختیاری محاسبه گردد. در پژوهش حاضر به پیروی از پژوهش علی احمدی و فدایی (۱۳۹۴) به‌منظور تفکیک اقلام تعهدی به اجزای اختیاری و غیراختیاری از مدل تعدیل شده جونز^۱ مدل (۶) استفاده می‌گردد.

$$ACC_{it}/AT_{it-1} = \alpha_1 + \alpha_2 (1/AT_{it-1}) + \alpha_3 ((\Delta SAL_{it} - \Delta AR_{it})/AT_{it-1}) + \alpha_4 (PPE_{it}/AT_{it-1}) + e_{i,t} \quad \text{مدل (۶)}$$

ACC (کل اقلام تعهدی): از تفاوت سود عملیاتی با جریان نقد عملیاتی محاسبه می‌گردد.

AT_{it-1} : نشان‌دهنده جمع کل دارایی‌های ابتدای سال است.

ΔPPE_{it} : نشان‌دهنده ناخالص اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات است.

ΔSAL_{it} : بیانگر تغییرات فروش. ΔAR_{it} : نشان‌دهنده تغییرات در حساب‌های دریافتی.

¹ Jones.

مدل (۶) در هر سال به صورت مقطعی برآورد می‌گردد. از آنجاکه مجموع سه عبارت اول این رابطه بیانگر اقلام تعهدی غیراختیاری است، جزء باقیمانده آن ($e_{i,t}$) اقلام تعهدی اختیاری را نشان می‌دهد (علی احمدی و فدایی، ۱۳۹۴). پس از تفکیک اقلام تعهدی به اجزای اختیاری و غیراختیاری با استفاده از مدل تعدیل شده جونز، برای اندازه‌گیری کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی به پیروی از پژوهش هاشمی و مطلبیان (۱۳۹۳)، پاپاناستاسوپولس و همکاران^۱ (۲۰۱۱) و رحمانی و سعیدی (۱۳۸۷) به شرح زیر عمل می‌گردد. همچنین باتوجه به اینکه شرکت‌ها موظف هستند حداکثر تا چهار ماه بعد از پایان سال مالی، صورت‌های مالی خود را منتشر کنند، لذا دوره محاسبه بازده یک دوره ۱۲ ماهه از ماه پنجم سال جاری (ماه بعد از تحویل و انتشار صورت‌های مالی) تا ماه چهار سال بعد است.

ابتدا شرکت‌های نمونه بر اساس ارزش بازار در پایان ماه چهارم بعد از سال مالی؛ یعنی پایان ۳۱ تیرماه به ترتیب از کوچک به بزرگ مرتب می‌شوند. ارزش بازار از طریق حاصل ضرب تعداد سهام در قیمت بازار هر سهم به دست می‌آید. سپس بازده ماهیانه هر یک از شرکت‌ها نیز از طریق بانک‌های اطلاعاتی تدبیر پرداز و ره‌آورد نوین استخراج می‌گردد. در ادامه جهت تشکیل پرتفوی، اقدام به دسته‌بندی شرکت‌ها می‌شود. به منظور تعیین اینکه هریک از شرکت‌های مورد مطالعه جزء کدام چارک (پرتفوی) قرار می‌گیرند، باید ابتدا ردیف هر چارک محاسبه شود. ردیف چارک مشخص‌کننده نقطه تفکیک هر چارک از چارک بعدی است؛ بنابراین سه نقطه تفکیکی وجود خواهد داشت. ردیف چارک از طریق رابطه (۴) محاسبه می‌شود.

$$C_{Qa} = \frac{an}{4} + \frac{1}{2}(a = 1.2.3) \quad \text{رابطه (۴)}$$

n : تعداد شرکت‌های مورد مطالعه Q نقطه تفکیک هر چارک از چارک بعد a : دوره

با استفاده از رابطه (۴) و تعداد شرکت‌های نمونه تعداد چارک‌ها (پرتفوی‌ها) به دست می‌آید. پس از تعیین چارک‌ها (پرتفوی‌ها) و مشخص کردن تعداد و بازده ماهیانه شرکت‌های هر چارک، میانگین هندسی بازده سهام هر شرکت در هر چارک نیز برای یک دوره ۱۲ ماهه از طریق رابطه (۵) محاسبه می‌گردد.

$$R_{G(i,t)} = \prod_{m=1}^{12} (1 + R_{i,m}) - 1 \quad \text{رابطه (۵)}$$

$R_{i,m}$: بازده ماهیانه سهام شرکت i در ماه m

$R_{G(i,t)}$: میانگین هندسی بازده سهام شرکت برای یک دوره ۱۲ ماهه

سپس بازده ماهیانه موزون هر پرتفوی (چارک) نیز از طریق رابطه (۱۲) محاسبه می‌شود.

$$R_{p,m} = \sum_{i=0}^n X_i R_{i,m} \quad \text{رابطه (۶)}$$

$R_{p,m}$: بازده ماهیانه موزون پرتفوی. $R_{i,m}$: بازده ماهیانه سهام هر شرکت.

X_i : درصد ارزش بازار هر شرکت در هر پرتفوی نسبت به کل ارزش بازار شرکت‌ها در همان پرتفوی.

پس از محاسبه بازده موزون ماهیانه هر پرتفوی، میانگین هندسی بازده موزون هر پرتفوی (چارک) برای یک دوره ۱۲ ماهه از طریق رابطه (۷) محاسبه می‌شود.

$$R_{G(p,t)} = \prod_{m=1}^{12} (1 + R_{p,m}) - 1 \quad \text{رابطه (۷)}$$

$R_{p,m}$: بازده ماهیانه موزون شده بر حسب اندازه برای هر پرتفوی.

$R_{G(p,t)}$: میانگین هندسی بازده موزون پرتفوی برای یک دوره ۱۲ ماهه.

در نهایت به منظور کنترل اثر اندازه بر روی بازده سهام هر شرکت، بازده تعدیل شده بر اساس اندازه از طریق رابطه (۸) محاسبه می‌شود.

$$R_{i,t}^{\text{Size-adj}} = R_{G(i,t)} - R_{G(p,t)} \rightarrow SAR = \prod_{m=1}^{12} (1 + R_{i,m}) - \prod_{m=1}^{12} (1 + R_{p,m}) \quad \text{رابطه (۸)}$$

¹ Papanastasopoulos, G et al.

SAR: بازده تعدیل شده بر اساس اندازه

$R_{G(i,t)}$: میانگین هندسی بازده سهام شرکت i برای یک دوره ۱۲ ماهه.

$R_{G(p,t)}$: میانگین هندسی بازده موزون پرتفوی برای یک دوره ۱۲ ماهه.

$R_{i,m}$: بازده ماهیانه سهام شرکت i . $R_{p,m}$: بازده ماهیانه موزون پرتفوی.

قابلیت پیش‌بینی سود: قابلیت پیش‌بینی سود، همان توانایی سود در پیش‌بینی سودهای آتی است (امیدی گهر و دارابی، ۱۳۹۵) و به شرح ذیل است.

$$\begin{aligned} NIBE_{j,t} & \text{ مدل (۷):} \\ &= \alpha + \beta NIBE_{j,t-1} \\ &+ e_{j,t} \end{aligned}$$

$NIBE_{j,t}$: سود بعد از ارقام عادی (عملیاتی و غیرعملیاتی) شرکت j در سال t که برای استانداردشدن بر ارزش بازار سهام ابتدای دوره همان شرکت تقسیم شده است.

$NIBE_{j,t-1}$: سود بعد از ارقام عادی شرکت j در سال $t-1$ که برای استانداردشدن بر ارزش دفتری دارایی‌های ابتدای دوره همان شرکت تقسیم شده است.

ضریب تعیین مدل (۷) که با استفاده از داده‌های شش‌ماهه ۱۶ دوره قبل برای هر سال - شرکت، برآزش می‌شود، بیانگر قابلیت پیش‌بینی سود است (کردستانی و طایفه، ۱۳۹۲). بنا به تعریف ضریب تعیین و از آنجایی که ضریب تعیین همواره بین صفر و یک است، هرچه ضریب تعیین به عدد یک نزدیک‌تر باشد، بیانگر این است که رگرسیون بیشتر توانسته تغییرات سود سال جاری را به تغییرات سود سال قبل آن نسبت دهد، یعنی قابلیت پیش‌بینی سود بالاتر است.

متغیرهای کنترلی:

۱. **اندازه شرکت:** از لگاریتم طبیعی دارایی‌های شرکت استفاده شده است.

۲. **اهرم مالی:** تقسیم کل بدهی‌ها بر کل دارایی‌های شرکت در پایان سال مالی.

۳. **فرصت‌های رشد:** از طریق تقسیم ارزش بازار شرکت بر ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام در آن دوره اندازه‌گیری می‌شود (برزگر، ۱۴۰۰).

۴. **چرخه عملیاتی شرکت:** دوره خریدوفروش کالا و سپس وصول وجه نقد را چرخه عملیاتی می‌گویند. به پیروی از رضایی و بافهم مهربانی (۱۳۹۲) و طرخوانی و همکاران (۱۳۹۹) از مدل (گانگ و همکاران، ۲۰۰۹) استفاده می‌گردد.

در این پژوهش چرخه عملیاتی شامل ۲ نسبت فعالیت: ۱- دوره‌گردش موجودی کالا ۲- دوره وصول مطالبات است و از جمع این دو نسبت چرخه عملیاتی به دست می‌آید. این نسبت‌های فعالیت تعیین می‌کنند که تا چه حد شرکت منابع خود را به نحوی مؤثر بکار می‌گیرد. برای محاسبه چرخه عملیاتی به روش زیر عمل می‌شود:

$$OPCYCLE = INVT + RECT$$

رابطه (۹) چرخه عملیاتی شرکت

$INVT$: موجودی گردش دوره کالا $RECT$: مطالبات وصول دوره

۵. **مالکیت نهادی:** مالکیت نهادی برابر درصد سهام نگهداری شده توسط سهام‌داران نهادی از کل سهام سرمایه است. برای محاسبه میزان مالکیت نهادی، مجموع سهام در اختیار بانک‌ها و بیمه‌ها، هلدینگ، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، صندوق‌های سرمایه‌گذاری، سازمان‌ها و نهادهای دولتی و شرکت‌های دولتی بر کل سهام منتشره شرکت تقسیم شده و درصد مالکیت نهادی به دست می‌آید (روبین، ۲۰۰۷).

۶. **اندازه مؤسسه حسابرسی:** یک متغیر مجازی است طوریکه اگر حسابررس شرکت، سازمان حسابرسی باشد برابر یک و در غیر این صورت برابر صفر است.

۷. **تغییرات درآمد فروش:** نشان‌دهنده تغییرات درآمد فروش است که از طریق نسبت فروش در سال جاری منهای فروش در سال قبل به فروش سال بعد به دست می‌آید.

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش که با استفاده از داده‌های ۹۴۵ سال - شرکت فعال در بورس اوراق بهادار تهران، طی دوره‌های زمانی بین سال‌های ۱۳۹۴-۱۴۰۲ (۹ سال) اندازه‌گیری شده‌اند به شرح جدول ذیل است.

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرها	نماد	تعداد	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه	انحراف معیار
قابلیت مقایسه	AcctComp _{it}	۹۴۵	-۰/۲۴۵	-۰/۲۱۹	۰/۰۹۲	-۰/۴۲۸	۰/۱۲۷
کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی	ACC _{it}	۹۴۵	-۰/۰۰۷	-۰/۰۰۹	۰/۰۸۳	-۰/۰۱۸	۰/۰۴۸
قابلیت پیش‌بینی سود	NIBE _{it}	۹۴۵	۰/۴۸۲	۰/۵۷۴	۰/۸۳۹	۰/۲۱۹	۰/۲۷۶
اندازه شرکت	Size _{it}	۹۴۵	۱۷/۰۶۷	۱۶/۳۸۴	۲۹/۴۱۸	۱۲/۷۴۱	۲/۷۶۸
اهرم مالی	Lev _{it}	۹۴۵	۰/۴۱۲	۰/۳۶۱	۰/۶۱۹	۰/۱۲۲	۰/۲۵۶
فرصت رشد	MTB _{it}	۹۴۵	۱/۶۶۲	۱/۳۲۸	۳/۶۱۷	۰/۱۸۳	۰/۱۲۹
چرخه عملیاتی شرکت	Opcycle _{it}	۹۴۵	۰/۳۸۱	۰/۴۲۱	۰/۹۵۳	۰/۲۱۳	۰/۱۲۶
مالکیت نهادی	Instit _{it}	۹۴۵	۰/۴۸۷	۰/۵۱۷	۰/۷۸۲	۰/۳۹۵	۰/۱۶۲
تغییرات درآمد فروش	ΔRev _{it}	۹۴۵	۰/۴۳۹	۰/۴۷۱	۰/۷۶۲	-۰/۱۳۷	۱/۱۹۳

جدول ۲. آمار توصیفی متغیرهای مجازی پژوهش

متغیرها	نماد	تعداد	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه	انحراف معیار
اندازه مؤسسه حسابرسی	Bignit	۹۴۵	۰/۳۳۸	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۰۰۰	۱/۳۱۷
پایداری سود	Eit+۱	۹۴۵	۰/۶۵۷	۰/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۳۱۴

آزمون فرضیه اول: برای بررسی فرضیه اول مبنی بر اینکه قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تأثیر مثبت و معناداری بر پایداری سود دارد، از مدل (۱) و از رگرسیون لجستیک بهره گرفته شده است.

جدول زیر به‌عنوان اولین خروجی رگرسیون لجستیک نشان می‌دهد که از مجموع ۹۴۵ داده، ۹۴۵ مورد تحلیل قرار گرفته و هیچ مقدار گم‌شده و نامعلوم وارد تحلیل نشده‌اند (توجه داشته باشید زمانی که مقدار یکی از متغیرهای وابسته یا مستقل برای یک پاسخگو نامعلوم باشد، رگرسیون لجستیک آن پاسخگو را از تحلیل خارج می‌کند).

جدول ۳. خلاصه پرونده پردازش

موارد غیرقابل جابه‌جایی	تعداد	درصد تحلیل
مورد انتخاب شده	۹۴۵	۱۰۰/۰
تحلیل نشده	۰	/۰
جمع	۹۴۵	۱۰۰/۰
مورد انتخاب نشده	۰	/۰
جمع	۹۴۵	۱۰۰/۰

مهم‌ترین خروجی تحلیل رگرسیون لجستیک، خروجی بلوک شماره ۱ است که تفسیر نتیجه رگرسیون لجستیک باید بر اساس این خروجی انجام گیرد. این خروجی، نتیجه رگرسیون لجستیک را نشان می‌دهد. در مجموع، کل خروجی رگرسیون لجستیک در بلوک شماره ۱ را می‌توان به چهار بخش تقسیم کرد که هر محقق در هنگام گزارش‌نویسی، باید به آن‌ها اشاره کند:

۱ - ارزیابی کل مدل

۲ - آماره‌های نکویی برازش

۳ - آزمون‌های آماری مربوط به تأثیر هر متغیر پیش‌بین (مستقل)

۴ - ارزیابی اعتبار احتمالات پیش‌بینی‌شده

اولین بخش از خروجی بلوک شماره ۱، نتیجه آزمون اوم نی بوس مربوط به ارزیابی کل مدل رگرسیونی لجستیک را نشان می‌دهد. این آزمون به بررسی این موضوع می‌پردازد که مدل تا چه اندازه قدرت تبیین و کارایی دارد؟ باتوجه‌به نتیجه حاصل از آزمون اوم نی بوس، برازش مدل قابل‌قبول و در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ معنی‌دار است.

جدول ۴. آزمون اوم نی بوس

مراحل آزمون	کای اسکوتر	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
مرحله اول	مرحله	۱	۰/۰۰
بلوک	۵۴/۶۶۵	۱	۰/۰۰
مدل	۵۴/۶۶۵	۱	۰/۰۰

جدول شماره ۵ نتیجه‌های مربوط به دو آماره لگاریتم درست‌نمایی و ضریب تعیین پسودو (شامل ضریب تعیین کاکس و نل و ضریب تعیین کرک) را نشان می‌دهد. این ضرایب تقریب‌های ضریب تعیین در رگرسیون خطی هستند که در این جا در رگرسیون لجستیک استفاده می‌شوند. در رگرسیون لجستیک، چون محاسبه دقیق مقدار ضریب تعیین دشوار است، بنابراین از مقادیر آماره‌های فوق برای این کار استفاده می‌شود تا مشخص گردد که متغیرهای مستقل توانسته‌اند تا چه میزان از واریانس متغیر وابسته را تبیین کنند. مقادیر آماره‌های ضریب تعیین پسودو بین (۰) تا (۱) نوسان دارد و هرچه مقدار این آماره‌ها به عدد (۱) نزدیک‌تر باشد، نشان می‌دهد که نقش متغیرهای مستقل در تبیین واریانس متغیر وابسته زیاد است و برعکس، مقادیر نزدیک به (۰) دلالت بر نقش ضعیف متغیرها در این امر دارد. در مورد این فرضیه، ملاحظه می‌شود که در مرحله اول مقادیر هر دو آمار، مربوط به ضریب تعیین پسودو پائین (۰/۰۶۰ و ۰/۰۸۰) بوده و این نشان می‌دهد که متغیر مستقل این پژوهش یعنی قابلیت مقایسه صورت‌های مالی از قدرت تبیین چندان بالایی در خصوص واریانس و تغییرات متغیر وابسته پایداری سود شرکت برخوردار نیستند. در واقع، متغیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی توانسته بین ۶ تا ۸ درصد از تغییرات پایداری سود شرکت را تبیین کنند.

جدول ۵. آزمون لگاریتم درست‌نمایی و ضریب تعیین پسودو

مرحله	لگاریتم درست‌نمایی	ضریب تعیین کاکس و نل	ضریب تعیین کرک
۱	۱۱۷۶/۳۶۴	۰/۰۶۰	۰/۰۸۰

در دستور رگرسیون لجستیک، به‌منظور پی‌بردن از برازش مدل از روش آماره نکویی برازش هاسمر - لمشو استفاده می‌کنیم:

آماره نکویی برازش هاسمر - لمشو: باتوجه‌به نتیجه حاصل از آزمون هاسمر - لمشو (۶/۳۴۵)، برازش میزان پیش‌بینی تغییرات متغیر وابسته پایداری سود شرکت در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ معنی‌دار است. بدین معنی که مدل پژوهش مناسب بوده و از برازش لازم برخوردار است. یعنی متغیر مستقل قابلیت مقایسه صورت‌های مالی قادر به پیش‌بینی نسبت بالایی از تغییرات متغیر وابسته (پایداری سود شرکت) می‌باشد.

جدول ۶. آزمون هاسمر - لمشو

حسابداری، امور مالی و هوش محاسباتی

مرحله	کای اسکوتر	درجه آزادی	سطح معنی داری
۱	۶/۳۴۵	۸	۶۰/۹

جدول شماره ۷ جدول طبقه‌بندی نام دارد، به ما کمک می‌کند تا میزان عملکرد پیش‌بینی‌پذیری مدل را ارزیابی کنیم. در جدول شماره ۷ با ورود متغیر مستقل (قابلیت مقایسه صورت‌های مالی) به مدل، صحت طبقه‌بندی افراد به ۶۰/۲ درصد افزایش یافت. این مقدار صحت طبقه‌بندی نشان می‌دهد که با اطمینان ۶۰/۲ درصد می‌توانیم بگوییم با استفاده از متغیر مستقل قابلیت مقایسه صورت‌های مالی در این پژوهش، قادریم تغییرات متغیر وابسته پایداری سود شرکت را تبیین کنیم. ضمن آن که در این مرحله، اشتباه طبقه‌بندی بدین صورت بوده است که ۲۴۳ داده از پایداری سود قوی به اشتباه در گروه پایداری سود ضعیف و ۱۱۰ داده از پایداری سود ضعیف به اشتباه در گروه عملکرد قوی قرار گرفته‌اند. به عبارتی، در این مرحله، ۲۰۱ داده از پایداری سود ضعیف و ۳۳۴ داده از پایداری سود قوی به‌درستی تفکیک شده‌اند.

جدول ۷. جدول طبقه‌بندی

مشاهدات	پیش‌بینی شده		درصد صحیح
	پایداری سود	درصد صحیح	
مرحله اول	پایداری سود	ضعیف	قوی
	۲۰۱	۲۴۳	۴۵/۳
درصد کل	پایداری سود	ضعیف	قوی
	۱۱۰	۳۳۴	۷۵/۲
۶۰/۲			

جدول شماره ۸ با عنوان متغیرهای معادله ضمن ارائه خلاصه‌ای از نقش هر متغیر در مدل، نشان می‌دهد که آیا متغیر بعد از اجرای رگرسیون لجستیک، در مدل باقی می‌ماند؟ این جدول، مهم‌ترین جدول در تفسیر نتیجه مربوط به معنی‌داری و میزان تأثیر هر متغیر مستقل بر متغیر وابسته می‌باشد. نتیجه‌های جدول شماره ۸ نشان می‌دهد که ضریب استاندارد نشده مربوط به متغیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی برابر با ۰/۴۵۸ است و مقدار آماره والد آن ۱۵/۲۷۱ گزارش شده است. سطح معناداری بسیار پایین (کمتر از ۰/۰۰۱) نشان دهنده آن است که این تأثیر از نظر آماری در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنی دار می‌باشد. این موضوع به‌وضوح بیان می‌کند که با افزایش قابلیت مقایسه گزارش‌های مالی شرکت‌ها، ثبات سودآوری آن‌ها نیز بیشتر می‌شود. علاوه بر این، مقدار نسبت بخت برای این متغیر ۰/۱۷۲ برآورد شده است که تفسیر آن به‌صورت کاربردی این است که با هر واحد افزایش در قابلیت مقایسه، احتمال قرار گرفتن شرکت در طبقه شرکت‌هایی با سود پایدار، حدود ۱۷/۲ درصد افزایش می‌یابد. این اثر نه تنها از نظر آماری معنادار است، بلکه از دیدگاه اقتصادی نیز قابل توجه تلقی می‌شود. از نظر تئوریک، یافته مذکور با مبانی نظری مربوط به کیفیت گزارشگری مالی و نظریه افشای اطلاعات سازگار است. یعنی هر چه گزارش‌های مالی قابلیت مقایسه بیشتری داشته باشند، سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران می‌توانند با دقت و شفافیت بیشتری سودهای گزارش شده را تفسیر کرده و به پایداری آن در دوره‌های آتی اعتماد کنند. این شفافیت در نهایت به کاهش عدم‌اطمینان و نوسان سود منجر شده و یکی از شاخص‌های مهم سلامت مالی شرکت‌ها به شمار می‌رود.

جدول ۸. متغیرهای مدل

تحلیل مقایسه‌ای صورت‌های مالی	ضریب استاندارد نشده	خطای استاندارد	آماره والد	درجه آزادی	سطح معنی داری	نسبت بخت‌ها
قابلیت مقایسه صورت‌های مالی	۰/۴۵۸	۰/۱۱۷	۱۵/۲۷۱	۱	۰/۰۰۰	۰/۱۷۲
ضریب ثابت	۰/۳۶۶	۰/۱۳۱	۷/۸۴۱	۱	۰/۰۰۵	۱/۷۶۲

آزمون فرضیه دوم: به‌منظور آزمون فرضیه دوم پژوهش با عنوان قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تأثیر مثبت و معناداری بر کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی دارد، از مدل (۲) استفاده شده است. نتیجه‌های حاصل از تخمین مدل که در جدول شماره ۹ آمده است، نشان می‌دهد که آماره اف فیش (۵۴/۱۹۶) بوده که نشان‌دهنده معنی‌داری مدل پژوهش

در سطح معنی داری ۵ درصد است. نتیجه مربوط به ضریب تعیین تعدیل شده نشان می دهد که ۳۹ درصد از کارایی قیمت گذاری اقلام تعهدی توسط متغیرهای مستقل و کنترلی پژوهش توضیح داده شده است. ضریب متغیر قابلیت مقایسه (۰/۱۹۴) دارای سطح احتمال (۰/۰۰۴) و کمتر از ۵ درصد است می باشد. این موضوع نشان می دهد که قابلیت مقایسه بر کارایی قیمت گذاری اقلام تعهدی، تأثیر مثبت و معنی داری دارد. همچنین اندازه شرکت، فرصت های رشد، تغییرات درآمد فروش و اندازه مؤسسه حسابرسی تأثیر مثبت و معنی داری بر کارایی قیمت گذاری اقلام تعهدی دارد و در مقابل اهرم مالی، مالکیت نهادی تأثیر منفی و معنی داری بر کارایی قیمت گذاری اقلام تعهدی دارد؛ ولی چرخه عملیاتی تأثیر معنی داری بر کارایی قیمت گذاری اقلام تعهدی ندارد. باتوجه به معنی دار بودن تأثیر قابلیت مقایسه بر کارایی قیمت گذاری اقلام تعهدی، فرضیه دوم مورد تأیید واقع می شود.

جدول ۹. نتیجه آزمون فرضیه دوم

متغیرها	ضرایب	مقدار آماره t	احتمال آماره t
مقدار ثابت	۱/۳۹۱	۳/۴۶۷	۰/۰۰۰
قابلیت مقایسه	۰/۱۹۴	۲/۱۵۴	۰/۰۰۴
اندازه شرکت	۰/۳۱۲	۳/۰۴۵	۰/۰۰۱
اهرم مالی	-۰/۴۸۰	-۲/۹۶۴	۰/۰۰۳
فرصت های رشد	۰/۸۷۱	۴/۸۴۶	۰/۰۰۰
چرخه عملیاتی	۰/۲۵۶	۱/۶۰۱	۰/۱۰۳
مالکیت نهادی	-۰/۱۸۴	-۲/۸۷۱	۰/۰۰۳
اندازه مؤسسه حسابرسی	۰/۲۲۳	۲/۲۳۷	۰/۰۰۴
تغییرات درآمد فروش	۰/۳۲۴	۳/۰۱۱	۰/۰۰۲
ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	مقدار آماره اف فیشر	احتمال آماره اف فیشر
۰/۴۰۵	۰/۳۹۳	۵۴/۱۹۶	۰/۰۰۰

آزمون فرضیه سوم: به منظور آزمون فرضیه سوم پژوهش با عنوان قابلیت مقایسه صورت های مالی تأثیر مثبت و معناداری بر قابلیت پیش بینی سود دارد، از مدل (۳) استفاده شده است. هدف این فرضیه اثبات این موضوع است که آیا متغیر قابلیت مقایسه صورت های مالی بر قابلیت پیش بینی سود تأثیر دارد. جهت آزمون این فرضیه ابتدا نتیجه حاصل از برآورد مدل قابلیت پیش بینی سود به روش رگرسیون لجستیک، با اضافه کردن متغیر قابلیت مقایسه صورت های مالی ارائه و تشریح می گردد.

جدول زیر به عنوان اولین خروجی رگرسیون لجستیک نشان می دهد که از مجموع ۹۴۵ داده، ۹۴۵ مورد تحلیل قرار گرفته و هیچ مقدار گم شده و نامعلوم وارد تحلیل نشده اند (توجه داشته باشید زمانی که مقدار یکی از متغیرهای وابسته یا مستقل برای یک پاسخگو نامعلوم باشد، رگرسیون لجستیک آن پاسخگو را از تحلیل خارج می کند).

جدول ۱۰. خلاصه پرونده پردازش

موارد غیر قابل جابه جایی	تعداد	درصد تحلیل
مورد انتخاب شده	۹۴۵	۱۰۰/۰
تحلیل نشده	۰	/۰
جمع	۹۴۵	۱۰۰/۰
مورد انتخاب نشده	۰	/۰
جمع	۹۴۵	۱۰۰/۰

مهم‌ترین خروجی تحلیل رگرسیون لجستیک، خروجی بلوک شماره ۱ است که تفسیر نتیجه رگرسیون لجستیک باید بر اساس این خروجی انجام گیرد. این خروجی، نتیجه رگرسیون لجستیک را نشان می‌دهد. در مجموع، کل خروجی رگرسیون لجستیک در بلوک شماره ۱ را می‌توان به چهار بخش تقسیم کرد که هر محقق در هنگام گزارش‌نویسی، باید به آن‌ها اشاره کند:

۱ - ارزیابی کل مدل

۲ - آماره‌های نکویی برازش

۳ - آزمون‌های آماری مربوط به تأثیر هر متغیر پیش‌بین (مستقل)

۴ - ارزیابی اعتبار احتمالات پیش‌بینی‌شده

اولین بخش از خروجی بلوک شماره ۱، نتیجه آزمون اوم نی بوس مربوط به ارزیابی کل مدل رگرسیونی لجستیک را نشان می‌دهد. این آزمون به بررسی این موضوع می‌پردازد که مدل تا چه اندازه قدرت تبیین و کارایی دارد؟ باتوجه‌به نتیجه حاصل از آزمون اوم نی بوس، برازش مدل قابل‌قبول و در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ معنی‌دار است.

جدول ۱۱. آزمون اوم نی بوس

مراحل آزمون	کای اسکوتر	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
مرحله اول	مرحله	۱	۱۸/۵۳۹
بلوک	۷۳/۲۰۴	۲	۰/۰۰۰
مدل	۷۳/۲۰۴	۲	۰/۰۰۰

جدول شماره ۱۲ نتیجه‌های مربوط به دو آماره لگاریتم درست‌نمایی و ضریب تعیین پسودو (شامل ضریب تعیین کاکس و نل و ضریب تعیین کرک) را نشان می‌دهد. این ضرایب تقریب‌های ضریب تعیین در رگرسیون خطی هستند که در این جا در رگرسیون لجستیک استفاده می‌شوند. در رگرسیون لجستیک، چون محاسبه دقیق مقدار ضریب تعیین دشوار است، بنابراین از مقادیر آماره‌های فوق برای این کار استفاده می‌شود تا مشخص گردد که متغیرهای مستقل توانسته‌اند تا چه میزان از واریانس متغیر وابسته را تبیین کنند. مقادیر آماره‌های ضریب تعیین پسودو بین (۰) تا (۱) نوسان دارد و هرچه مقدار این آماره‌ها به عدد (۱) نزدیک‌تر باشد، نشان می‌دهد که نقش متغیرهای مستقل در تبیین واریانس متغیر وابسته زیاد است و برعکس، مقادیر نزدیک به (۰) دلالت بر نقش ضعیف متغیرها در این امر دارد.

در مورد این فرضیه، ملاحظه می‌شود که در مرحله اول مقادیر هر دو آمار، مربوط به ضریب تعیین پسودو پائین (۰/۰۷۹ و ۰/۱۰۶) بوده و این نشان می‌دهد که متغیر مستقل این پژوهش یعنی قابلیت مقایسه صورت‌های مالی از قدرت تبیین چندان بالایی در خصوص واریانس و تغییرات متغیر وابسته قابلیت پیش‌بینی سود برخوردار نیستند. در واقع، متغیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی توانسته بین ۷/۹ تا ۱۰/۶ درصد از تغییرات قابلیت پیش‌بینی سود را تبیین کنند.

جدول ۱۲. آزمون لگاریتم درست‌نمایی و ضریب تعیین پسودو

مرحله	لگاریتم درست‌نمایی	ضریب تعیین کاکس و نل	ضریب تعیین کرک
۱	۱۱۵۷/۸۲۶	۰/۰۷۹	۰/۱۰۶

در دستور رگرسیون لجستیک، به‌منظور پی‌بردن از برازش مدل از روش آماره نکویی برازش هاسمر - لمشو استفاده می‌کنیم:

آماره نکویی برازش هاسمر - لمشو: باتوجه‌به نتیجه حاصل از آزمون هاسمر - لمشو (۱۱/۳۴۶)، برازش میزان پیش‌بینی تغییرات متغیر وابسته قابلیت پیش‌بینی سود در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ معنی‌دار است. بدین معنی که مدل پژوهش مناسب بوده و از برازش لازم برخوردار است. یعنی متغیر مستقل قابلیت مقایسه صورت‌های مالی قادر به پیش‌بینی نسبت بالایی از تغییرات متغیر وابسته (قابلیت پیش‌بینی سود) می‌باشد.

جدول ۱۳. آزمون هاسمر - لمشو

عنبری و همکاران

مرحله	کای اسکوتر	درجه آزادی	سطح معنی داری
۱	۱۱/۳۴۶	۸	۱۸۳/

جدول شماره ۱۴ جدول طبقه بندی نام دارد، به ما کمک می کند تا میزان عملکرد پیش بینی پذیری مدل را ارزیابی کنیم. در جدول شماره ۱۴ با ورود متغیر مستقل (قابلیت مقایسه صورت های مالی) به مدل، صحت طبقه بندی افراد به ۶۳/۹ درصد افزایش یافت. این مقدار صحت طبقه بندی نشان می دهد که با اطمینان ۶۳/۹ درصد می توانیم بگوییم با استفاده از متغیر مستقل قابلیت مقایسه صورت های مالی در این پژوهش، قادریم تغییرات متغیر وابسته قابلیت پیش بینی سود را تبیین کنیم. ضمن آن که در این مرحله، اشتباه طبقه بندی بدین صورت بوده است که ۲۱۶ داده از قابلیت پیش بینی سود قوی به اشتباه در گروه قابلیت پیش بینی سود ضعیف و ۱۰۵ داده از قابلیت پیش بینی سود ضعیف به اشتباه در گروه عملکرد قوی قرار گرفته اند. به عبارتی، در این مرحله، ۲۲۸ داده از قابلیت پیش بینی سود ضعیف و ۳۳۹ داده از قابلیت پیش بینی سود قوی به درستی تفکیک شده اند.

جدول ۱۴. جدول طبقه بندی

مشاهدات	پیش بینی شده		
	قابلیت پیش بینی سود		
	درصد صحیح	قوی	ضعیف
مرحله اول	قابلیت پیش بینی سود	ضعیف	قوی
	۵۱/۴	۲۱۶	۲۲۸
	۷۶/۴	۳۳۹	۱۰۵
	۶۳/۹		
	درصد کل		

جدول شماره ۱۵ با عنوان متغیرهای معادله ضمن ارائه خلاصه ای از نقش هر متغیر در مدل، نشان می دهد که آیا متغیر بعد از اجرای رگرسیون لجستیک، در مدل باقی می ماند؟ این جدول، مهم ترین جدول در تفسیر نتایج مربوط به معنی داری و میزان تأثیر هر متغیر مستقل بر متغیر وابسته می باشد.

مطابق نتایج حاصل از جدول شماره ۱۵، متغیر قابلیت مقایسه صورت های مالی دارای ضریب ۰/۱۸۹ است. این ضریب مثبت نشان دهنده آن است که با افزایش قابلیت مقایسه صورت های مالی، سطح قابلیت پیش بینی سود نیز به شکل معنی داری افزایش می یابد. اهمیت آماری این یافته با مقدار آماره والد برابر با ۴۵/۷۸۴ و سطح معناداری کمتر از ۰/۰۰۱ کاملاً تأیید می گردد. بنابراین، می توان با اطمینان بالای ۹۹ درصد نتیجه گرفت که رابطه میان این دو متغیر از نظر آماری معنی دار است. در کنار این یافته ها، ضریب ثابت مدل نیز برابر با ۰/۷۶۸ و آماره والد آن ۱۴/۱۹۴ می باشد که معناداری آن نیز در سطح بسیار بالایی قرار دارد. در مجموع، این یافته پژوهش نشان می دهد که شفافیت و انسجام در گزارشگری مالی، از طریق افزایش قابلیت مقایسه، می تواند به بهبود تصمیم گیری های اقتصادی و سرمایه گذاری کمک شایانی کند.

جدول ۱۵. متغیرهای مدل

تحلیل مقایسه ای صورت های مالی	ضریب استاندارد نشده	خطای استاندارد	آماره والد	درجه آزادی	سطح معنی داری	نسبت بخت ها
مرحله اول	قابلیت مقایسه صورت های مالی	۰/۱۸۹	۰/۰۲۱	۴۵/۷۸۴	۱	۱۰۰۰/
	ضریب ثابت	۰/۷۶۸	۰/۱۲۰	۱۴/۱۹۴	۱	۲/۱۵۵

بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر سه متغیر کلیدی پایداری سود، کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی و قابلیت پیش‌بینی سود بود. نتایج به‌دست‌آمده نشان داد که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی به‌طور معناداری موجب ارتقای کیفیت این شاخص‌ها در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۲ می‌شود. این یافته‌ها اهمیت مقایسه‌پذیری به‌عنوان یکی از ویژگی‌های کیفی بنیادین اطلاعات مالی را بیش‌ازپیش تأیید می‌کند و نشان می‌دهد که صورت‌های مالی با سطح مقایسه‌پذیری بالاتر می‌توانند شفافیت اطلاعاتی، کارایی بازار و اعتماد سرمایه‌گذاران را بهبود دهند.

نتایج مرتبط با فرضیه نخست بیانگر آن است که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تأثیر مثبت و معناداری بر پایداری سود دارد. این نتیجه با مبانی نظری و شواهد پژوهش‌های پیشین سازگار است. به بیان دیگر، هنگامی که شرکت‌ها از روش‌های حسابداری یکنواخت و قابل مقایسه استفاده می‌کنند، سود گزارش‌شده از پایداری بیشتری برخوردار می‌شود و توانایی پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی بهبود می‌یابد. مطالعات قبلی نیز تأکید کرده‌اند که سود پایدارتر یکی از معیارهای اصلی کیفیت گزارشگری مالی است و هرچه قابلیت مقایسه افزایش یابد، سرمایه‌گذاران اعتماد بیشتری به تداوم عملکرد شرکت خواهند داشت (Abyar & Dadbeh, 2021; Barzegar, 2021). همچنین، شواهد نشان می‌دهد که مقایسه‌پذیری بالا به مدیران این امکان را می‌دهد تا درک بهتری از صنعت، محیط و شرایط اقتصادی کسب کرده و تصمیمات مالی مناسب‌تری اتخاذ کنند (Hamidian & Eshaghi, 2022; Izadinia et al., 2021). بر همین اساس، نتایج پژوهش حاضر هم‌راستا با یافته‌های بین‌المللی مانند تحقیق (Chen & Gong, 2019) و (Habib et al., 2020) است که نشان داده‌اند قابلیت مقایسه با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و بهبود شفافیت، نوسانات غیرعادی سود را کاهش می‌دهد.

درباره فرضیه دوم، نتایج پژوهش نشان داد که قابلیت مقایسه بر کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی تأثیر مثبت و معناداری دارد. این یافته بدین معناست که صورت‌های مالی مقایسه‌پذیرتر به سرمایه‌گذاران کمک می‌کنند تا بین اقلام تعهدی اختیاری و غیراختیاری تمایز قائل شده و از قیمت‌گذاری بیش از حد یا کمتر از حد اقلام تعهدی جلوگیری کنند. یافته حاضر همسو با پژوهش‌های انجام‌شده در بازار ایران است که نشان داده‌اند کیفیت گزارشگری مالی و مقایسه‌پذیری رابطه مستقیمی با قیمت‌گذاری صحیح اقلام تعهدی دارند (Mohammadi & Hematfar, 2020; Razmi & Parkar, 2020; Torkhani et al., 2020). همچنین، نتایج پژوهش (Zabihzadeh et al., 2023) و (Norouzi Moradlou & Azizi, 2021) نشان داد که مقایسه‌پذیری بالاتر موجب ارتقای پردازش اطلاعاتی توسط سرمایه‌گذاران و در نتیجه بهبود کارایی قیمت‌گذاری می‌شود. این یافته‌ها در سطح بین‌المللی نیز با پژوهش (Wil et al., 2020) تأیید شده است که نشان داد در بازارهای نوظهور، قابلیت مقایسه به‌طور مؤثر مانع از دستکاری سود و تحریف قیمت‌های بازار می‌شود. بنابراین، می‌توان گفت نتایج این تحقیق نه‌تنها تأییدی بر پژوهش‌های پیشین است بلکه شواهد جدیدی در بستر بازار سرمایه ایران ارائه می‌دهد. در ارتباط با فرضیه سوم، نتایج حاکی از آن بود که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تأثیر مثبت و معناداری بر قابلیت پیش‌بینی سود دارد. این نتیجه بیانگر آن است که هرچه صورت‌های مالی مقایسه‌پذیرتر باشند، توانایی تحلیلگران و سرمایه‌گذاران برای پیش‌بینی سودهای آتی افزایش می‌یابد. یافته حاضر با پژوهش‌های داخلی و خارجی متعددی همخوانی دارد. به‌عنوان مثال، (Hashemi & Matlabian Chaleshtari, 2021) نشان داد که خالص دارایی‌های عملیاتی منتظره و غیرمنتظره هنگامی که در بستر گزارش‌های مقایسه‌پذیر تحلیل شوند، قدرت پیش‌بینی بازده سهام بیشتری دارند. همچنین، (Izadinia et al., 2021) تأکید کرد که مقایسه‌پذیری می‌تواند نوسانات بازده ویژه سهام را کاهش داده و قابلیت پیش‌بینی سود را بهبود بخشد. در سطح بین‌المللی نیز (Habib et al., 2020) و (Chen & Gong, 2019) به نتایج مشابهی دست یافته‌اند و شواهدی مبنی بر تقویت قابلیت پیش‌بینی سود در اثر مقایسه‌پذیری ارائه کرده‌اند. این یافته‌ها با دیدگاه (Barzegar, 2021) و (Abyar & Dadbeh, 2021) در بازار ایران هم‌راستا است که نشان داده‌اند سرمایه‌گذاران در حضور گزارش‌های مقایسه‌پذیر می‌توانند تصمیمات دقیق‌تر و کم‌ریسک‌تری اتخاذ کنند.

افزون بر این، پژوهش حاضر نشان داد که برخی متغیرهای کنترلی مانند اندازه شرکت، فرصت‌های رشد و اندازه مؤسسه حسابرسی نیز تأثیر مثبتی بر کیفیت گزارشگری مالی و کارایی قیمت‌گذاری دارند. در مقابل، اهرم مالی و مالکیت نهادی در برخی موارد اثر منفی بر کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی داشتند. این یافته‌ها با نتایج تحقیقات پیشین مانند (Hamidian & Eshaghi, 2022) و (Razmi & Parkar, 2020) هم‌راستا است که نشان دادند ساختارهای مالی و مالکیتی می‌توانند در مسیر تأثیر مقایسه‌پذیری بر کیفیت گزارشگری نقش میانجی ایفا کنند.

از منظر نظری، یافته‌های پژوهش حاضر گویای آن است که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی به‌عنوان یک ویژگی کیفی، بستری برای بهبود کارایی بازار و ارتقای شفافیت فراهم می‌کند. پژوهش‌های گذشته نیز به این نتیجه رسیده‌اند که مقایسه‌پذیری اطلاعات حسابداری به مدیران و سرمایه‌گذاران کمک می‌کند تا تصمیمات دقیق‌تر و مبتنی بر اطلاعات قابل اتکا اتخاذ کنند (Moghadam, 2024; Zalaqi et al., 2017). همچنین، از دیدگاه عملی، نتایج نشان می‌دهد که ارتقای مقایسه‌پذیری می‌تواند به‌عنوان یک راهبرد سیاستی برای نهادهای نظارتی و استانداردگذاران مدنظر قرار گیرد. به‌طور خاص، ایجاد سامانه‌های رتبه‌بندی شرکت‌ها بر اساس شاخص‌های مقایسه‌پذیری یا الزام حساب‌رسان به گزارش‌دهی درباره وضعیت مقایسه‌پذیری می‌تواند نقش بسزایی در ارتقای کیفیت گزارشگری مالی داشته باشد (Mehrani & Rahimipour, 2025; Sabouri & Allahyari, 2024).

در نهایت، یافته‌های این پژوهش با ادبیات بین‌المللی و داخلی هم‌خوانی دارد و تأکید می‌کند که مقایسه‌پذیری نه تنها یک ویژگی کیفی مهم در چارچوب نظری حسابداری است، بلکه به‌طور عملی نیز اثرات قابل توجهی بر شاخص‌های کلیدی مالی دارد. این یافته‌ها می‌تواند مبنایی برای سیاست‌گذاری‌های جدید در زمینه استانداردهای گزارشگری مالی و ابزارهای نظارتی باشد.

یکی از محدودیت‌های پژوهش حاضر به جامعه آماری آن مربوط می‌شود که تنها شامل شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران بود و نتایج آن الزاماً به سایر بازارها یا صنایع قابل تعمیم نیست. همچنین، این پژوهش به‌طور عمده بر داده‌های ثانویه و تاریخی تکیه کرده و متغیرهای کیفی همچون نگرش مدیران یا شرایط اقتصادی کلان به‌طور مستقیم مورد سنجش قرار نگرفته‌اند. از سوی دیگر، به دلیل محدودیت‌های موجود در دسترسی به داده‌ها، برخی متغیرهای میانجی احتمالی مانند ساختار مالکیت، کیفیت حساب‌رسی یا سیاست‌های افشا در مدل نهایی لحاظ نشده است.

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده از روش‌های ترکیبی کمی و کیفی برای بررسی نقش قابلیت مقایسه استفاده شود تا ابعاد رفتاری و مدیریتی نیز به‌طور کامل پوشش داده شوند. همچنین، می‌توان این موضوع را در صنایع خاص مانند بانکداری، بیمه یا شرکت‌های فناوری مورد مطالعه قرار داد تا میزان اثرپذیری صنایع مختلف از مقایسه‌پذیری مشخص شود. پژوهش‌های آینده می‌توانند نقش میانجی‌گر متغیرهایی چون شفافیت افشا، ساختار مالکیت، یا کیفیت حاکمیت شرکتی را در رابطه میان مقایسه‌پذیری و شاخص‌های مالی بررسی کنند. علاوه بر این، استفاده از مدل‌های یادگیری ماشین و هوش مصنوعی برای تحلیل تأثیر قابلیت مقایسه بر شاخص‌های مالی می‌تواند افق‌های جدیدی در این حوزه بگشاید.

یافته‌های پژوهش حاضر می‌تواند مبنای تصمیم‌گیری نهادهای سیاست‌گذار و قانون‌گذار در حوزه حسابداری و بازار سرمایه قرار گیرد. استانداردگذاران می‌توانند با تدوین مقرراتی برای ارتقای یکنواختی و شفافیت گزارشگری مالی، سطح مقایسه‌پذیری را افزایش دهند. همچنین، سازمان بورس و اوراق بهادار می‌تواند سامانه‌های نظارتی ویژه‌ای برای ارزیابی سالانه شرکت‌ها بر اساس مقایسه‌پذیری ایجاد کند. مدیران شرکت‌ها نیز می‌توانند با بهره‌گیری از سیاست‌های حسابداری یکسان و پایدار، اعتماد سرمایه‌گذاران را افزایش دهند و از مزایای کاهش هزینه سرمایه و بهبود اعتبار شرکتی برخوردار شوند. حساب‌رسان نیز می‌توانند در گزارش‌های خود بخشی مستقل به ارزیابی قابلیت مقایسه اختصاص دهند تا نقش نظارتی و اعتمادبخش آنان تقویت شود.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در طی مراحل این پژوهش به ما یاری رساندند تشکر و قدردانی می‌گردد.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافع وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

References

- Abyar, M., & Dadbeh, F. (2021). The Impact of Accounting Comparability on Financial Reporting Quality and the Pricing of Discretionary Accruals. *Quarterly Journal of Contemporary Research in Management Sciences and Accounting*, 3(11).
- Barzegar, M. (2021). A Study of the Impact of Accounting Comparability on Financial Reporting Quality and Discretionary Accruals. *Quarterly Journal of Accounting and Management Outlook*, 4(44), 34-47.
- Chen, A., & Gong, J. J. (2019). Accounting comparability, financial reporting quality, and the pricing of accruals. *Advances in Accounting*, 45, 100415. <https://doi.org/10.1016/j.adiac.2019.03.003>
- Habib, A., Hasan, M. M., & Alhadi, A. (2020). Financial statement comparability and idiosyncratic return volatility. *International Review of Finance*, 20(2), 383-413. <https://doi.org/10.1111/irfi.12227>
- Hamidian, N., & Eshaghi, G. (2022). Investigating the Impact of Financial Statement Comparability and Financial Reporting Obfuscation on the Value Relevance of Earnings and Book Value per Share. *Journal of Empirical Financial Accounting Studies*(73), 86-116.
- Hashemi, S. A., & Matlabian Chaleshtari, M. (2021). Investigating the Informational Content of Expected and Unexpected Net Operating Assets in Forecasting Size-Adjusted Stock Returns. *Scientific-Research Journal of Financial Accounting Knowledge*, 1(2), 7-22.
- Izadinia, N., Hashemi Dehchi, M., & Amiri, H. (2021). The Impact of Financial Statement Comparability on Idiosyncratic Stock Return Volatility with an Emphasis on Financial Reporting Quality. *Journal of Asset Management and Financing*(34), 5-18.
- Mehrani, S., & Rahimpour, A. (2025). Optimizing the Beneish Fraud Model in Predicting Financial Statement Restatements Using a Combination of Neural Networks and Genetic Algorithms. *Journal of Accounting and Management Auditing*, 54, 73-87.
- Moghadam, H. (2024). The Role of Managers' Empowerment on the Relationship Between Comparability of Financial Statement Items and Gender Diversity of Board Members on Material Distortions of Financial Statements in Tehran Stock Exchange. *Accounting and Management Perspective*, 7(96), 171-192. https://www.jamv.ir/article_213460.html?lang=en
- Mohammadi, M., & Hematfar, M. (2020). Investigating the Impact of Accounting Comparability, Financial Reporting Quality, and Accruals Pricing in Companies Listed on the Tehran Stock Exchange. *Proceedings of the Fourth International Conference on New Management and Accounting Studies*, Karaj.
- Narullita, F. D., Baderi, R. N., & Hwihanus, H. (2024). The Impact of Fraud on the Detection of Fraud in Financial Statements and Discretionary Accruals (Meta-Analysis Study). *Journal of Advances in Accounting, Economics, and Management*, 1(4), 1-16. <https://doi.org/10.47134/aaem.v1i4.348>
- Norouzi Moradlou, Z., & Azizi, H. (2021). Investigating the Impact of Financial Statement Comparability on Financial Reporting Quality and Accruals Pricing. *Proceedings of the Fourth National Conference on Applied Research in Economics, Management, and Accounting*, Jiroft.
- Razmi, H., & Parkar, M. (2020). Investigating the Role of Accounting Comparability on the Relationship between Financial Reporting Quality and Accruals Pricing. *Proceedings of the Second Conference on Industrial Engineering, Economics, and Management*, Italy.
- Sabouri, N., & Allahyari, A. (2024). The Impact of Financial Statement Manipulation Probability on Stakeholder Interests Using the 5-Factor and 8-Factor Insight Models.
- Safari Gerayeli, M., & Rezaei Piteh Noei, Y. (2020). Financial Statement Comparability and Cash Holdings. *Scientific-Research Quarterly Journal of Investment Knowledge*, 9(34).
- Saputra, O. W. (2024). The Effect of Information Technology Utilization and Internal Control on Regional Financial Information Systems and Their Impact on the Quality of the Financial Statements of the Riau Islands Provincial Government. *Dit*, 1(3), 85-95. <https://doi.org/10.38035/dit.v1i3.989>
- Torkhani, A., Mohammadi, S. M., & Askari, M. (2020). A Study of the Impact of Financial Reporting Quality on Accruals Pricing in Companies Listed on the Tehran Stock Exchange. *Quarterly Journal of New Research Approaches in Management and Accounting*, 8(38), 69-84.
- Wil, M., Prem, W. S. Y., & Maryam, S. (2020). The Impact of Financial Statement Comparability on Earnings Management: Evidence from Frontier Markets. *International Journal of Financial Studies*, 4. <https://doi.org/10.3390/ijfs8040073>
- Zabihzadeh, A., Eshghi, J., & Marzband, O. (2023). A Study of Accounting Comparability, Financial Reporting Quality, and Accruals Pricing in Companies Listed on the Stock Exchange. *Scientific Journal of New Research Approaches in Management and Accounting*, 7(24), 791-820.

Zalaqi, H., Aflatouni, A., & Khazaei, M. (2017). Factors Affecting Financial Statement Comparability. *Financial Accounting*, 9(35), 1-25.